

LOREN GROF
SUĐAJE I FURIJE

ZA IZDAVAČA
Ivan Bevc
Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Slanački put 128

office@booka.in

www.booka.in

PREVOD S ENGLESKOG

Oto Oltvanji

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Dragana Raković

Borka Slepčević

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Jelena Šušnjar

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2016.

Tiraž 1500

BOOKA.

Knjiga **060**

LOREN GROFF
SUĐAJE I FURIJE

Naslov originala
LAUREN GROFF

FATES AND FURIES

Copyright © 2015 by Lauren Groff

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
ni reprodikovati u bilo kom obliku bez
pismene saglasnosti izdavača.

SUĐAJE I FURIJE

ROMAN

LOREN GROF

PREVOD S ENGLESKOG

Oto Oltvanji

BOOKA.

Kleju
[Naravno]

SUĐAJE

1

Gusta kišica s neba, kao naglo spuštanje zavese. Morske ptice su prekinule raspevavanje, okean je začutao. Svetlost iz kućâ nad vodom prigušila se u sivilu.

Dvoje ljudi je hodalo plažom. Ona svetloputa i zgodna u zelenom bikiniju, iako je maj u Mejnu i hladno je. On visok, živopisan; u njemu treperi svetlo koje je privlačilo poglede ljudi i zadržavalo ih. Zvali su se Loto i Matilda.

Neki minut gledali su obalsku lokvu punu bodljikavih stvočenja koja su ukopavajući se bacala lučno pesak u vazduh. Potom je on uzeo njeno lice u šake, poljubio joj blede usne. Mogao bi sad da umre od sreće. Imao je viziju kako se more diže i guta ih, ljušti im jezikom meso sa tela i u dubini kotrlja njihove kosti preko svojih koralnih kutnjaka. Kad bi bila uz njega, pomislio je, izronio bi na površinu pevajući.

Dobro, bio je mlad, imao dvadeset dve godine i njih dvoje su se tog jutra venčali u tajnosti. U tim okolnostima, svako preterivanje im se opraštalo.

Njeni prsti na njegovim kupaćim gaćama straga pržili su mu kožu. Gurala ga je unazad, navodila uz dinu prekrivenu stabljikama morskog graška, zatim ponovo nadole, gde je peščani zid zaustavljao vetar, gde im je bilo toplije. Ispod gornjeg dela bikinija, njena naježena koža postala je srebrnastoplava,

a bradavice su joj se na hladnoći uvukle u sebe. Spustili su se na kolena, iako je pesak bio grub i grebao ih. Nisu marili. Sveli su se na usta i ruke. Privukao je njene noge uz bedra, pritisnuo je nadole, prekrio svojom vrelinom sve dok nije prestala da drhti, napravio dinu od svojih leđa. Njena nažuljana kolena digla su se ka nebu.

Žudeo je za nečim moćnim što se ne dâ rečima opisati: za čim? Da je nosi kao odeću. Zamislio je kako zauvek živi obavljen njenom toplinom. Ljudi u njegovom životu otpadali su od njega jedan po jedan poput domina; svaki pokret ju je više pribijao uz njega tako da ne može da ga napusti. Zamislio je kako se čitav život krešu na plaži sve dok ne postanu jedan od onih vremesnih parova koji izjutra redovno idu na brzo hodanje, kože poput lakiranog oraha. Čak i mator, vodiće je među dine i igrati se njenim seksi krhkim ptičjim kostima, plastičnim kukovima, bioničkim kolenom. Dronovi koji čuvaju plažu visoko na nebu treptaće svetlima, preko razglasa vikati: *Bludnici! Bludnici!*, da bi ih oterali grižom savesti. I tako zauvek. Zažmurio je i zamislio želju. Njene trepavice na njegovom obrazu, njene butine oko njegovog struka, prvo telesno upražnjavanje ove zastrašujuće stvari koju su uradili. Brak ostaje zauvek.

[Planirao je pravi krevet, utisak ceremonije: prisvojio je kuću na plaži svog cimera Semjuela jer je, provodeći tamo većinu leta od svoje petnaeste, znao da ključ drže ispod oklopa morske kornjače u bašti. Kuća s kariranom draperijom, cvetnim tapetama i keramičkim posuđem, prekrivena debelim slojem prašine; gostinska soba s trostrukim treptajem svetionika u noći, stenovita plaža ispod. Tako je Loto zamišljao svoj prvi put s ovom divnom devojkom koju je magijskim činom pretvorio u svoju suprugu. Ali Matilda je bila u pravu što je tražila telesni kontakt pod otvorenim nebom. Ona je uvek bila u pravu. Shvatiće to uskoro.]

Prebrzo je bilo gotovo. Kad je uzviknula, galebovi skriveni iza dine prošarali su niske oblake. Kasnije će mu pokazati oderotinu na osmom pršljenu od školjke dagnje kad ju je utiskivao i utiskivao u pesak. Toliko su se pribijali jedno uz drugo kad bi se smejali da je njegov smeh polazio iz njenog stomaka, njen iz njegovog grla. Ljubio joj je jagodice, ključnu kost, bledilo njenog zgloba prošaranog venama nalik korenju. Njegova strašna glad, mada je mislio da će biti zadovoljena, nije to bila. Najava kraja još na samom početku.

„Moja supruga“, rekao je. „Moja.“ Umesto da je nosi kao odeću, možda da je proguta celu.

„Zar?“, rekla je ona. „Ah, da. Jer sam pokretna imovina. Jer me je moja kraljevska porodica menjala za tri mule i kanticu putera.“

„Volim tvoju kanticu putera“, rekao je. „Sada svoju kanticu putera. Tako slatku. Tako slanu.“

„Prekini“, rekla je. Njen smešak je nestao, inače toliko stidljiv i večit da se zapanjio što je iz tolike blizine vidi bez njega. „Niko ne pripada nikome. Mi smo uradili nešto veće od toga. Nešto novo.“

Pogledao ju je zamišljeno, nežno je gricnuo za vrh nosa. Voleo ju je iz sve snage čitave ove dve nedelje i, voleći je toliko, verovao da je prozirna, stakleni tanjir. Glatko je provideo sve do njene dobrote. Ali staklo je krhko, moraće da bude pažljiv. „U pravu si“, rekao je misleći: Nisi, misleći koliko istinski pripadaju jedno drugom. Koliko neumitno.

Između njegove i njene kože više nije ostalo mesta, bilo ga je jedva dovoljno za vazduh, za ovaj glatki trag znoja koji se hladio. Uprkos tome, tu se uvukao neko treći, njihov brak.

2

Peli su se preko stena nazad ka kući koja je bleštala u sutonu.

Zajednica, brak, sačinjena od tajnovitih delova. Loto je bio glasan i pun svetla; Matilda povučena, oprezna. Lako je bilo poverovati da je on bolja polovina, ona ta koja određuje atmosferu. Istina je da je sve što je dotad doživeo postepeno vodilo ka Matildi. Da ga život nije pripremio za trenutak kad je ona ušla u njega, ne bi bilo ni njih.

Kišica se zgusnula u kapi. Požurili su preko poslednjeg parčeta plaže.

[Zaustavite ih tamo, u svojim mislima: vitke, mlade, dok se kroz mrak probijaju ka toplini, žureći preko hladnog peska i kamena. Vratićemo im se. Za sada, on je taj od kog ne možemo da odvojimo pogled. On je taj koji sija.]

Loto je voleo tu priču. Rođen je, uvek je govorio, u mirnom srcu uragana.

[Od samog starta umeo je da tempira svoje nastupe.]

Njegova majka je tad još bila lepa, a otac živ. Leto, krajem šezdesetih. Hamlin, Florida. Plantažna kuća bila je toliko nova da je nameštaj još imao cene na sebi. Zastori nisu bili pričvršćeni i pravili su jezivu galamu tokom prvog divljeg prolaska oluje.

Sada, nakratko, sunce. Kiša je kapala s drveća gorke pomorandže. U pauzi, pogon za flaširanje grmeo je na pet jutara zemlje obrasle šipražjem u vlasništvu njegove porodice. U hodniku, dve kućne pomoćnice, kuvarica, baštovan i poslovođa pogona prislanjali su uši uz drvena vrata. U sobi, Antoaneta je plivala u belo posteljini, a ogromni Gavejn pridržavao vrelu glavu svoje žene. Lotova tetka Seli sagnula se da prihvati bebu.

Loto je stigao sa stilom: nalik goblinu s dugim udovima, ogromnim šakama i stopalima, izuzetno snažnim plućima. Gavejn ga je podigao uz svetlo sa prozora. Ponovo se digao vetar, oživljeni hrastovi dirigovali su oluji granama prekrivenim mahovinom. Gavejn je zaplakao. Doživeo je vrhunac u životu. „Gavejn mlađi“, rekao je.

Ali Antoaneta je, na kraju krajeva, sama obavila sav posao i već je svu strast koju je osećala prema mužu napola preusmerila ka sinu. „Ne“, rekla je ona. Setila se izlaska s Gavejnom, kestenjastog somota u bioskopu i *Kamelota* na platnu. „Lanselot“, rekla je. Svi muškarci u njenom životu imaće neke veze s vitezovima. Ni ona nije bila lišena smisla za humor.

Pre nego što se oluja ponovo razmahala, stigao je lekar da zašije Antoanetu. Seli je bebinu kožu premazala maslinovim uljem. Osećala se kao da drži sopstveno kucajuće srce u rukama. „Lanselot“, prošaptala je. „Kakvo ime. Sigurno ćeš zbog njega dobijati batine. Ali ništa se ti ne boj. Postaraću se da te zovu Loto.“ I zato što je umela da se kreće iza tapeta poput miša, na kog je podsećala, zvali su ga Loto.

Beba je bila zahtevna. Antoanetino telo bilo je razvaljeno, grudi izgrizene. Dojenje nije bilo uspešno. Ali čim je Loto počeo da se smeši, a ona primetila da je on njena sićušna slika i prilika, s njenim rupicama na obrazima i šarmom, oprostila

mu je. Kakvo olakšanje, prepoznati sopstvenu lepotu u njemu. U porodici njenog muža nije bilo lepih ljudi, potomci svih vrsta Floridana, od prvobitnih Timukua do Španaca i Škota, odbeglih robova, Seminola i doseljenika sa severa; uglavnom su ličili na pregorelu belu sirotinju. Seli je, sva koščata, imala oštre crte lica. Gavejn je bio kosmat, ogroman i ćutljiv; u šali se u Hamlinu pričalo da je polučovek, nakot medveda koji je zaskočio njegovu majku na putu do poljskog klozeta. Antoaneta je u mladosti padala na ugladene i namirisane, učtivog ponašanja, napadno bogate, ali ju je i godinu dana posle venčanja njen muž toliko uzbuđivao da ga je, kad bi noću dolazio kući, sledila obučena u tuš-kabinu kao u transu.

Antoaneta je odrasla u dvospratnoj baraci na obali Nju Hempšira: petoro mlađih sestara i promaja toliko strašna da je zimi mislila da će umreti pre nego što ujutro stigne da se obuče. Fioke pune sačuvane dugmadi i istrošenih baterija. Pečeni krompir šest obroka zaredom. Dobila je punu stipendiju za koledž Smit, ali nije mogla da se natera da siđe s voza. Časopis na sedištu kraj njenog otvorio se na Floridi, drveću s kog pada zlatno voće, sunce, raskoš. Vrućina. Žene s ribljim repovima lelujaju u prošaranom zelenilu. Bilo joj je suđeno. Otputovala je do poslednje stanice, do poslednje zalihe gotovine, stopirala do Viki Vačija. Kad je ušla u direktorovu kancelariju, ovaj je odmerio njenu riđezlačanu kosu do struka, njene zata-lasane obline, i samo promrmljao: *Može*.

Paradoks sirene: što nepokretnije sirena izgleda, to teže ta sirena na tome radi. Antoaneta se mazno smeškala i opčinjavala. O nju su se češale morske krave; ribice su joj grickale kosu. Ali voda je bila na hladnjikava dvadeset dva stepena, struja jaka, kalibracija vazduha u plućima taman tolika da garantuje plutanje ili potonuće. Tunel kojim su sirene plivale do sale za nastup bio je crn i dug, a ponekad bi im se u njemu zapetljala kosa i ostajale bi zaglavljene. Nije videla publiku,

ali je kroz staklo osećala težinu njihovih pogleda. Pojačavala je senzualnost za nevidljive posmatrače; terala ih da joj veruju. Ali ponekad, dok se smeškala, mislila je na sirene koje je poznavala: ne tu šećerastu Malu Sirenu koju je glumila, već onu koja se odrekla govora, pesme, repa i kuće kako bi bila besmrtna. Na onu koja je pesmom navodila brod pun ljudi na stenje i gledala, gnevno, kako mlitavo poniru u dubine.

Naravno, odlazila je u bungalove kad su je zvali. Sretala je televizijske glumce, komičare i igrače bejzbola, jednom čak i onog pevača razmahanih bedara, onih godina kad se trudio da postane filmska zvezda. Davali su joj razna obećanja, ali nijedan ih nije održao. Niko nije poslao privatni avion po nju. Nije bila u prilici da se nađe oči u oči sa slavnim režiserom. Nije smeštena u kuću na Beverli Hilsu. Zašla je u tridesete. Trideset druga. Trideset peta. Više nije mogla da postane starleta, shvatila je duvajući u sveće. Pred njom je bila samo hladna voda, spori balet.

A onda je u podvodno pozorište ušetala Seli. Imala je sedamnaest godina, opaljena suncem. Pobegla je od kuće; želela je život! Želela je nešto više od ćutljivog brata koji je osamnaest časova dnevno provodio u svom pogonu za flaširanje vode i dolazio kući samo da spava. Ali direktor sirena ju je ismejao. Tako mršava, bila je više jegulja nego vodena vila. Ona je prekrstila ruke i sela na pod. Ponudio joj je da prodaje hot-dog da bi je naveo da ustane. A zatim je ušla u zamračeni amfiteatar i ostala zabezegnuta pred svetlucavim staklom iza kojeg je Antoaneta nastupala u crvenom bikiniju i s repom na sebi. Upijala je svu svetlost u sebe.

Selina revnosna pažnja usredsredila se na ženu u izlogu i tu ostala, fiksirana, zauvek.

Učinila je sebe nezamenjivom. Šila je šljokičaste lažne repove, naučila da koristi respirator za struganje algi sa stakla kod izvorišta. Jednom prilikom, godinu dana kasnije, kada je

Antoaneta sedela snuždena u valjkastoj sobi, svlačeći prokvašeni rep sa nogu, Seli joj je prišla. Pružila je Antoaneti letak za Diznijev novi park u Orlando. „Ti si Pepeljuga“, prošaptala je.

Antoaneta se nikad u životu nije osetila tako shvaćenom. „Jesam“, rekla je.

I bila je. Navukli su joj satensku haljinu sa obručima ispod, tijaru s cirkonima. Dobila je stan u voćnjaku narandži i novu cimerku, Seli. Antoaneta se sunčala na balkonu u crnom bikiniju s crvenim ružom na usnama kada se Gavejn popeo uz stepenice noseći porodičnu stolicu za ljuljanje.

Ispunio je dovratak: visok preko dva metra, tako kosmat da mu je brada srastala sa kosom, toliko usamljen da bi žene to namirisale kad prođe kraj njih. Za njega se mislilo da je priglup, ali nakon što su mu roditelji poginuli u saobraćajnoj nesreći kad je imao dvadeset godina, ostavivši mu sedmogodišnju sestru, jedino je on razumeo vrednost porodičnog zemljišta. Iskoristio je njihovu ušteđevinu kao avans za izgradnju pogona u kojem se flaširala čista, hladna voda s porodičnog izvora. Prodavati Floridanima na šta oni, kao vlasnici toga, imaju pravo po rođenju bilo je možda na granici nemoralnog, ali bio je to američki način zarađivanja novca. Stekao je bogatstvo, nije ga trošio. Kad je njegova glad za suprugom postala neizdrživa, izgradio je plantažnu kuću s mnoštvom ogromnih belih korintskih stubova. Supruge vole velike stubove, čuo je. Čekao je. Supruge nisu dolazile.

A onda ga je pozvala sestra i zamolila ga da donese porodične trice i kućine u njen novi stan, i eto njega, zaboravio je da diše čim je ugledao Antoanetu, bledu i svu u oblinama. Može joj se oprostiti što nije shvatila u šta gleda. Siroti Gavejn, guste kose i u prljavoj radničkoj odeći. Ona se nasmešila i legla nazad da je miluju sunčevi zraci.

Seli je pogledala prijateljicu, brata; osetila je kako se uklapaju komadići slagalice. Rekla je: „Gavejn, ovo je Antoaneta.

Antoaneta, ovo je moj brat. On ima par miliona u banci.“ Antoaneta je ustala, odlebdela do njega, podigla naočare na glavu. Gavejn je bio toliko blizu da je video kako joj zenice gutaju dužice, a potom sopstveni odraz u crnilu.

Brže-bolje su zakazale venčanje. Antoanetine sirene se dele su na stepeništu crkve svetlucajući repovima i bacale šake riblje hrane na mladence. Mrzovoljni severnjaci trpeli su vrućinu. Seli je izradila figurice za vrh torte od marcipana, brata kako jednom rukom diže ispruženu Antoanetu, adađo, veliko finale predstava sa sirenama. U roku od nedelju dana naručen je nameštaj za kuću, buldožeri su iskopali rupu u zemlji za bazen. Obezbedivši sebi udobnost, Antoaneta više nije imala ideju kako da troši novac; sve ostalo naručivala je iz kataloga, bilo joj je dovoljno dobro.

Antoaneta je udobnost doživela kao nešto što joj po pravu pripada; nije očekivala još i ljubav. Gavejn ju je iznenadio bistrinom i nežnošću. Uzela ga je pod svoje. Kad je obrijala sve te dlake, ispod je zatekla osećajno lice, nežna usta. Sa okvirom za naočare od kornjačevine koji mu je kupila, u šivenim odelima, bio je otmen, možda čak i zgodan. Smešio joj se sa drugog kraja sobe, preobražen. U tom trenutku, plamičak u njoj razbuktao se u vatru.

Deset meseci kasnije stigao je uragan, beba.

Ovaj trio odraslih od početka je uzeo zdravo za gotovo da je Loto poseban. Dragocen.

Gavejn ga je obasuo svom ljubavlju koju je toliko dugo potiskivao u sebi. Beba kao parče mesa oblikovano nadom. Čitavog života smatran glupakom, Gavejn je držao sina i osećao težinu genija u rukama.

Seli je, sa svoje strane, unosila stabilnost u domaćinstvo. Angažovala je dadilje i davala im otkaze jer nisu bile kao ona.

Žvakala bi bananu i avokado kad je beba počela da jede hranu i stavljala mu ih u usta kao da je ptić.

I čim je beba uzvratila osmeh Antoaneti, ova je svu svoju energiju usmerila ka Lotu. Puštala mu je Betovena s muzičkog stuba najglasnije što je mogla, izvikujući muzičke izraze o kojima je čitala. Išla je na dopisne kurseve o ranom američkom nameštaju, grčkim mitovima, lingvistici i čitala mu svoje sastave. Možda je ovo dete umusavljeno od graška na visokoj stolici upilo svega dvanaestinu njenih ideja, mislila je, ali niko nije znao koliko se toga zadrži u dečjem mozgu. Ako će biti velikan, a hoće, u to je bila sigurna, odmah će početi da stvara njegovu veličinu.

Lotova impresivna sposobnost pamćenja pokazala se kad je imao dve godine, a Antoaneta je uvidela da joj je trud urodio plodom. [Mračan talenat; sve će mu lako ići od ruke, ali će se ulenjiti.] Seli mu je jedne noći čitala dečju pesmicu pre spavanja, a ujutro je on sišao u kuhinju na doručak, popeo se na stolicu i izrecitovao je celu. Gavejn je aplaudirao od oduševljenja, a Seli je obrisala suze o zavesu. „Bravo“, rekla je Antoaneta hladno i podigla šolju tražeći još kafe, sakrivši koliko joj podrhtava ruka. Seli mu je noću čitala duže pesme; dečak bi ih ujutro znao. U njemu je sa svakim uspehom rasla sigurnost, osećaj da se penje uz nekakve nevidljive stepenice. Kad bi zaposleni u pogonu dolazili na imanje sa suprugama na produžene vikende, Loto bi se došunjao u prizemlje, otpuzao u mrak ispod stola za večeru. U toj pećini, video bi stopala kako se prelivaju iz muških mokasina, vlažne pastelne školjke ženskih gaćica. Iskočio bi glasno recitujući Kiplingovu „Ako“ uz gromoglasne ovacije. Zadovoljstvo zbog aplauza tih nepoznatih ljudi narušavao je samo Antoanetin slabašan osmeh, njeno tiho: „Idi na spavanje, Lancelote“ umesto bilo kakve pohvale. Prestajao bi da se trudi kad ga je hvalila, primetila je. Puritanci dobro znaju koliko je bitno odlagati nagradu.

Loto je rastao u vlazi i smradu Centralne Floride, među divljim dugonogim pticama i voćem koje se bralo s drveća. Otkađ je prohodao, jutra je provodio s Antoanetom, popodneva lutajući peščanom šikarom, u kojoj su hladni izvori grgoljali iz zemlje, močvarama, u kojima su ga aligatori merkali iz trske. Loto je bio mali odrastao čovek, artikulisan, vedar. Majka ga je poštedela škole još jednu godinu i nije poznao drugu decu do prvog razreda, jer je gradić bio ispod Antoanetinog nivoa; ćerke predradnika bile su grube i divlje, a ona je znala kuda bi to odvelo, ne, hvala. U kući je imao ljude koji su ga bespogovorno služili: kad bi ispustio peškir na pod, neko bi se već našao da ga podigne; kad bi poželeo hranu u dva ujutro, stvorila bi se kao nekim čudom. Svi su se trudili da mu udovolje, a i Loto bi, budući da nije imao drugih uzora, udovoljavao drugima. Češljao je Antoanetinu kosu, dopuštao Seli da ga nosi čak i kad je izrastao gotovo do njene visine, sedeo čitavo popodne ćutke pored Gavejna u njegovoj kancelariji, umiren spokojem i dobrotom svog oca, time kako je s vremena na vreme dopuštao da njegova duhovitost blesne poput sunčevih zraka i ostavi ih sve da žmirkaju u čudu. Njegov otac bio je srećan samo kad bi se setio da Loto postoji.

Jedne noći, kad je imao četiri godine, Antoaneta ga je uzela iz kreveta. U kuhinji mu je stavila kakao prah u šolju, ali zaboravila je da doda tečnost. On je prah pojeo viljuškom, ližući je i umaćući. Sedeli su u mraku. Antoaneta je godinu dana zapostavljala dopisne kurseve zbog televizijskog propovednika nalik stiroporu koji je neko dete izrezalo u bistu i ofarbalo vodenim bojicama. Propovednikova supruga nosila je trajnu šminku, kosu oblikovanu u složene katedrale koje je Antoaneta oponašala. Antoaneta je naručila trake koje su propagirale veru i slušala ih na ogromnim slušalicama i magnetofonu pored bazena. Posle toga je ispisivala čekove na ogromne svote, koje je Seli spaljivala u sudoperi. „Dušo“,

Antoaneta je šaptala te noći Lotu. „Došli smo tu da ti spase-mo dušu. Znaš li šta će se desiti nevernica kao što su tvoj otac i tvoja tetka kad dođe sudnji dan?“ Nije sačekala odgovor. Oh, kako je samo pokušavala da ukaže Gavejnu i Seli na svetlost. Očajnički je želela da podeli nebesa s njima, ali oni su se samo stidljivo smeškali i povlačili. Ona i njen sin tužno će gledati sa svojih mestâ na oblacima kako njih dvoje večno gore ispod njih. Loto je bio taj koga *mora* da spase. Zapalila je šibicu i počela da čita Otkrovenje prigušenim i drhtavim glasom. Kad se šibica ugasila, zapalila je novu i nastavila da čita. Loto je gledao kako vatra guta tanke drvene štapiće. Kako se vatra približavala prstima njegove majke, osećao je vrelinu u svojim kao da prlji njegove. [Tama, trube, morska stvorenja, zmajevi, anđeli, konjanici, mnogooka čudovišta; sve to mu je decenijama pohodilo snove.] Gledao je kako se miču predivne usne njegove majke, njene oči izgubljene u dupljama. Ujutro se probudio ubeđen da ga u svakom trenutku posmatraju, procenjaju. Provodio je čitave dane u crkvi. Slagao je nevin izraz lica kad je imao bezobrazne misli. Čak i kad je bio sam, izvodio je predstavu.

Loto bi bio bistar, običan, da mu se život tako nastavio. Još jedno privilegovano dete sa običnim dečjim tugama.

Ali došao je dan kad je Gavejn otišao s posla na dnevnu pauzu u tri i trideset, i pošao dugim zelenim travnjakom ka kući. Njegova supruga je spavala kraj dubljeg kraja bazena, razjapljenih usta i dlanova okrenutih ka suncu. Nežno ju je pokrio da ne izgori, poljubio je u puls na zglobu. U kuhinji, Seli je vadila kolače iz rerne. Gavejn je otišao iza kuće, ubrao lokvat, promuljao gorku voćku u ustima i seo na pumpu kraj divljeg hibiskusa, motreći zemljani put sve dok se konačno nije pojavio njegov dečak, prvo mušica, pa kućna muva, zatim

bogomoljka na biciklu. Bio je to poslednji dan njegovog sedmog razreda. Leto je bilo široka, spora reka koja se prostirala pred Lotom. Organizovaće orgije repriza, originalnih epizoda serija koje je propustio zbog škole: *Djukovi iz Hazarda*; *Srećni dani*. Loviće žabe po jezerima u ponoć. Dečakova radost obasjavala je drum. Gavejna bi ganula činjenica da ima sina, ali sama ta osoba bila je čudo, veliko, neobično i prelepo, bolje od ljudi koji su ga napravili.

Ali svet se najednom suzio oko njegovog sina. Zapanjujuće. Gavejnu se učinilo da je sve prožeto takvom jarkom jasnoćom da je razaznavao same atome.

Loto je sišao s bicikla kad je ugledao oca na staroj pumpi, kao da spava. Čudno. Gavejn nikad nije spavao tokom dana. Dečak se ukopao. Detlić je rešetao magnoliju. Preko stopala njegovog oca pretrčao je gušter. Loto je odbacio bicikl i potrčao, uhvatio Gavejnovu lice i izgovorio očevo ime tako glasno da je, kad je digao pogled, video majku kako trči, tu ženu koja nikad ne trči, vrišteće hitro bledilo, poput ptice koja ponire u more.

Svet se pokazao u pravom svetlu. Pretio je tamom odozdo.

Loto je jednom gledao kako se iznenada otvorila vrtača i progutala stari porodični poljski klozet. Svuda: vrtače.

Trčao bi peščanim stazama između drveća pikana i istovremeno osećao strah da će se zemlja otvoriti a on propasti u tamu, ali i da neće. Stara zadovoljstva izgubila su boju. Ali-gator od pola metra u močvari kog je hranio ukradenim smrznutim pilićima sad je bio samo gušter. Pogon za flaširanje samo još jedna velika mašina.

Gradić je gledao udovicu kako povraća u azaleje, dok ju je njen zgodni sin tapšao po leđima. Iste visoke jagodice, riđelaćana kosa. Lepota još više ističe tugu, ona pogađa pravo u

srce. Hamlin je plakao za udovicom i njenim dečakom, a ne za ogromnim Gavejnom, njihovim rođenim sinom.

Ali nije ona povraćala samo od tuge. Antoaneta je ponovo bila trudna, propisali su joj mirovanje u krevetu. Mesecima je grad gledao kako udvarači dolaze u luksuznim kolima, crnim odelima, noseći aktovke i spekulisao koga će ona odabrati. Ko ne bi želeo da se oženi udovicom koja je toliko bogata i lepa?

Loto je tonuo. Trudio se da ga obore u školi, ali su nastavnici navikli da ga smatraju odlikašem i nisu se primili. Pokušao je da sedi s majkom i sluša njene verske emisije, držeći je za otečenu ruku, ali izgubio je veru u Boga. Zadržao je samo ono rudimentarno: pripovesti, moralnu strogost, maniju za čistotom.

Antoaneta ga je poljubila u dlan i pustila da ide, spokojna poput morske krave u svom krevetu. Njena osećanja su potonula. Sve je posmatrala s velike udaljenosti. Postala je jedra, pa još jedrija. I konačno se, poput velike vočke, otvorila. Iz nje je ispala beba Rejčel, seme.

Kad bi se Rejčel budila po noći, Loto bi prvi stizao do nje, smeštao se na stolicu i hranio je formulom, ljuljajući se. Progurao je tu prvu godinu uz nju, svoju sestru, koja je bila gladna, koju je mogao da hrani.

Po licu su mu izbile cistične akne, upaljene i pulsirajuće pod kožom; više nije bio lep dečak. Nije bilo važno. Devojke su se sada tukle među sobom koja će ga ljubiti, iz samilosti ili zato što je bogat. U mekim ustima devojaka s ostacima peska, sa žvakama s ukusom grožđa i vrelin jezicima, koncentrisao se i uspevao da odagna užas koji ga je spopadao. Peting žurke u salama za video-igre, noću po parkovima. Vozio se kući biciklom po tami Floride, verglajući što je brže mogao, kao da želi da prestigne tugu, ali tuga je uvek bila brža, lako ga je ponovo ostavljala za sobom.

Godinu i jedan dan nakon što je umro Gavejn, četrnaestogodišnji Loto je u zoru sišao na doručak. Spremio se da uzme

šaku tvrdo kuvanih jaja, koje će jesti tokom vožnje biciklom do grada, gde ga je čekala Triksi Din, čiji su roditelji odlazili negde za vikend. Imao je bocu spreja WD-40 u džepu. Lubrikant je, rekli su mu dečaci u školi, veoma bitan.

Iz mraka je majčin glas rekao: „Dušo. Imam vesti.“ On se trgao i upalio svetlo, ugledavši je u crnom na drugom kraju stola, kose dignute kao kruna u plamenu.

Jadna Mamica, pomislio je. Tako je propala. Tako je debela. Mislila je da su sedativi koje nije prestala da uzima posle Rejčelinog rođenja samo njena tajna. Nisu bili.

Svega nekoliko sati kasnije Loto je stajao na plaži, trepćući u čudu. Muškarci sa aktovkama nisu bili udvarači, već advokati. Svega je nestalo. Sluge su iščezle. Ko će sada da radi? Plantažna kuća, njegovo detinjstvo, pogon za flaširanje, bazen, Hamlin, u kom su odvajkada živeli njegovi preci, sve je nestalo. Duh njegovog oca, nestao. Trampljen za perverznu količinu novca. Kraj je bio lep, Kresent Bič, ali ova kuća je bila mala, ružičasta, postavljena na stubovima iznad dina poput betonske kutije za lego na pilonima. Ispod, samo zamršeni grmovi palmeta i pelikani koji balansiraju na vrelom, slanom vetru. Po ovoj plaži moglo je da se vozi. Kamioneti iz kojih je grmeo treš metal bili su skriveni iza dina, ali su ih čuli u kući.

„Ovo?“, rekao je. „Mogla si da kupiš kilometre plaže, Mamiće. Zašto smo u ovoj zbijenoj maloj kutiji? Zašto *ovde*?“

„Jeftino je. Imovina oduzeta iz prinudne naplate. Taj novac nije za mene, dušo“, rekla je njegova majka. „On je za tebe i tvoju sestru. Sve je stavljeno u fond za tebe.“ Smešak mučnice.

Ali šta je njemu značio novac? Mrzeo ga je. [Čitavog života je izbegavao da misli na njega, ostavljajući drugima da brinu o njemu, pretpostavljajao je da će ga imati dovoljno.] Novac nije bio njegov otac, zemlja njegovog oca.

„Izdaja“, rekao je Loto, plačući od besa.

Njegova majka je uzela njegovo lice u ruke, pazeći da ne dodirne bubuljice. „Ne, dušo“, rekla je. Njen osmeh je blistao. „Sloboda.“

Loto se durio. Sedeo je sam na pesku. Čačkao je mrtve meduze štapom. Pio je slašije ispred prodavnice na putu A1A.

Potom je išao da jede takose na štandu gde su ručala popularna deca, kao mali japi u polo majici, kariranim bermudama i mokasinama, iako su devojke ovde išle u prodavnicu u gornjem delu bikinija, a momci ostavljali majice kod kuće da bi osunčali mišiće. Već je bio visok metar osamdeset, iz četrnaeste je krajem jula prelazio u petnaestu. [Lav u horoskopu, što ga u potpunosti objašnjava.] Ožuljani laktovi i kolena, kosa u repovima pozadi. Sirota razroarena bubuljičava koža. Zbunjnjen, samo je treptao, napola siročće; čovek je prosto žudeo za tim da ga zagrlj i uteši. Privukao je nekoliko devojak, pitale su ga kako se zove, ali bio je suviše uzbuđen da bi bio zanimljiv, te su ga batalile.

Jeo je sam za stolom za piknik. Na usnama mu je ostao komadić korijandera, što je zasmejalo ugladenog azijskog dečaka. Pored Azijca sedela je raščupana devojka sa tonom krejona, crvenim ružem, zihernadlom iznad obrve i lažnim smaragdom koji joj je svetlucao u nosu. Buljila je u njega tako napeto da je Loto osećao kako mu trnu stopala. Bila bi dobra u seksu, shvatio je, mada nije znao kako. Pored devojke je sedeo debeljko s naočarima i prepređenim izrazom lica, njen blizanać. Azijac je bio Majkl; napeta devojka bila je Gveni. Debeljko će se ispostaviti najvažnijim. On se zvao Čoli.

Toga dana se kod kolibe za takose zatekao još jedan Lancelot, ali ovoga su zvali Lans. Kolika je verovatnoća za tako nešto? Lans je bio žgoljav, bledunjav zbog nedostatka povrća u ishrani, pravio se da šepa, nosio je kačket postrance i majicu

toliko dugu da mu je pozadi kesasto visila do kolena. Otišao je u kupatilo bitboksujući, a kad se vratio sa sobom je doneo smrad. Dečak iza njega ga je šutnuo u majicu, a iz nje je ispalo govance.

Neko je viknuo: „Lans se usrao u majicu!“ I svi su to ponavljali neko vreme sve dok se neko nije setio da postoji još jedan Lanselot, ovaj krhki, nov, neobičnog izgleda, i pitali su Lota: „Gušteru, je l' ti se smrzlo govno od nas?“ i „Kako ti je pravo ime, ser Lanseronjo?“. On se pokunjuo. Ostavio je hranu, sporo krenuo odatle. Blizanci i Majkl su ga sustigli pod palmom urme. „Je l' ti to prava polo majica?“, pitao ga je Čoli, dotakavši mu prstom rukav. „Koštaju osam dolara u maloprodaji.“ „Čol“, rekla je Gveni. „Nemoj da si materijalista.“ Loto je sležući ramenima rekao: „Mislim da je kopija“, iako očigledno nije bila. Svi su ga posmatrali jedan dug trenutak. „Zanimljivo“, rekao je Čoli. „Sladak je“, rekao je Majkl. Pogledali su Gveni, koja je zureći u Lota tako suzila oči da su postale prorezi zagušeni maskarom. „Oh, pa dobro“, uzdahnula je. „Zadržaćemo ga, valjda.“ Kad se nasmešila, napravila joj se rupica na obrazu.

Bili su malo stariji od njega, išli su u treći srednje. Znali su stvari koje on nije znao. Počeo je da živi za pesak, pivo, drogu; krao je majčine sedative da bi ih podelio s drugarima. Njegova tuga zbog gubitka oca prigušivala bi se tokom dana, iako bi se noću i dalje budio uplakan. Za rođendan je otvorio čestitku samo da bi u njoj zatekao nedeljni džeparac, smešan za petnaestogodišnjaka. Leto se odužilo i pretopilo u školsku godinu, prvi razred srednje, igra zaborava. Plaža je bila konstanta od posle škole do večeri.

„Duvaj ovo“, govorili su mu prijatelji. „Popuši ovo.“ Duvao je, pušio, neko vreme zaboravio.

Gveni je bila najzanimljivija od troje novih prijatelja. Nešto s njom nije bilo u redu, ali niko nije hteo da mu kaže šta. Prelazila bi preko četiri trake gustog saobraćaja; trpala bi šlag u boci u

svoj ranac u prodavnici. Delovala mu je divlje, iako su blizanci živeli u kući na ranču, imali oba roditelja, a Gveni je išla na tri napredna kursa kao trećak. Gveni je patila za Majklom, Majkl je spuštao ruku na Lotovo koleno kad drugi ne gledaju, a Loto je noću sanjao kako skida Gveninu odeću i tako vodi ljubav s njom da joj se mreškaju obline; jednom je, kasno noću, uzeo njenu hladnu ruku, a ona mu je na trenutak dopustila da je drži pre nego što ju je stisnuo i pustio. Loto ih je ponekad zamisljao sve u ptičjem letu na nebu: ukруг, ukруг, kako jure jedni druge, samo Čoli stoji po strani, mrko gleda kako ostali prave beskrajne krugove, ali sam retko pokušava da se ubaci.

„Znaš“, rekao je Čoli jednom Lotu, „mislim da pre tebe nikad nisam imao pravog prijatelja.“ Bili su u arkadi, igrali video-igre i pričali o filozofiji, Čoli pozivajući se na gomilu kaseta koje je dobio od Vojske spasa, Loto na udžbenik za prvake, kog je umeo da se priseti i citira ga bez razumevanja. Loto se okrenuo ka njemu i ugledao odraz Pekmena u masnim pečatima na Čolijevom čelu i bradi. Ovaj je gurnuo naočare više na nos, okrenuo glavu. Loto se raznežio. „I ti se meni dopadaš“, rekao je, a nije ni znao da je to istina sve dok nije izgovorio naglas: Čoli ga je, svojom sirovošću, usamljenošću, nevinom glađu za novcem, podsećao na oca.

Loto je već u oktobru ušao u štos sa svojim divljim životom. Toliko toga se promenilo za svega šačicu meseci.

To će se ispostaviti kao prekretnica: kasno poslepodne, subota. Na plaži su od jutra. Čoli, Gveni i Majkl spavaju na crvenom ćebetu. Opaljeni suncem, prekriveni morskom solju, u ustima osećaju gorčinu od piva. Brodići, pelikani, ribolovac na drugom kraju plaže izvlači zlaćanu ribu od trideset centimetara. Loto je dugo zurio ispred sebe dok mu se pred očima nije polako ukazao prizor koji je video u nekoj knjizi: crveno more s kamenom stazom koja se savija ka njemu poput zakrivljenog jezika kolibrija. Dohvatio je lopaticu koju

je neko dete zaboravilo i počeo da kopa. Koža mu se zategla, kao prekrivena gumenim lepkom; ružno je izgoreo, ali je mišićima ispod prijala kretnja. Snažno telo je divan osećaj. More je šištalalo i grgoljalo. Polagano, probudilo se i ostalo troje. Gveni je ustala, blesnula joj je koža jedva prekrivena bikinijem. Bože, lizao bi je od glave do palca na nozi. Gledala je šta radi. Shvatila je. Žilava ženska, prekrivena pirsinzima i zatvorskim tetovažama koje je sama iscrtala olovkama i iglama, ali oči su joj bile upadljivije od krejona. Klekla je i kopala pesak podlakticama. Čoli i Majkl su ukrali lopate iz otvorenog prtljažnika kamioneta obalske policije. Majkl je na dlan istresao sadržaj bočice spida, koju je uzeo od majke, a oni su posisali pilule s njega. Kopali su na smenu, muljajući vilicama. Četvoro problematične dece početkom oktobra, od sumraka do duboko u noć. Izašao je hrapav mesec, ostavio beo trag po vodi kao pišačku. Majkl je sakupio drva za potpalu, zapalio vatru. Krckavi sendviči daleko iza njih. Ruke pune okrvavljenih žuljeva. Nisu marili. Da označe najintimnije mesto, početak spirale, okrenuli su spasiočevu stolicu postrance, zakopali je i čvrsto nabili pesak preko nje. Jedno po jedno, naglas su pogađali šta je Loto hteo da prikaže tom skulpturom: nautilus, vrat violine, galaksiju. Nit koja se odmotava s vretena. Sile prirode, savršene u svojoj lepoti, savršeno efemerne, pretpostavljali su. Bilo ga je sramota da im kaže: *vreme*. Probudio se osušenog jezika i sa željom da apstraktno pretvori u konkretno, da otelotvori nešto što je tek shvatio: da je vreme takvo, spiralno. Dopadala mu se besmislenost čitavog truda, efemernost čitavog posla. Nahrupio je okean. Polizao im stopala. Pritiskao je spoljni zid spirale, probijajući se unutra. Kad je voda sprala pesak sa spasiočeve stolice, otkrivši ispod belinu nalik kosti, nešto se slomilo, a fragmenti su se zavrtili u budućnost. [Ovaj dan će se protezati i ostavljati svoj trag na svemu.]

Već je naredne noći svemu došao kraj. Čoli, grandiozno odvaljen, skočio je u tamu sa iste te spasiočeve stolice, sada ponovo uspravljene. Načas se ocrtao ispred punog meseca, a potom se dočekao na cevanicu uz jeziv zvuk lomljenja kosti. Majkl ga je hitno odvezao u bolnicu, ostavivši Gveni i Lota same na plaži u mraku i na hladnom jesenjem vetru. Gveni ga je uhvatila za ruku. Loto je osetio treperenje na koži – došao je njegov trenutak – izgubiće nevinost. Sedela je na upravljaču njegovog bicikla sve dok nisu stigli do žurke u napuštenoj kući u močvari. Pili su pivo, gledali starije klince kako se muvaju oko ogromne vatre, sve dok, najzad, Gveni nije povukla Lota za sobom kroz kuću. Izjave ljubavi na prozorskim daskama, bleštavi udovi na dušecima, goli guzovi, šake. [Požuda! Stara priča ponovo oživljena u mladim telima.] Gveni je otvorila prozor, i njih dvoje su se provukli i seli na krov trema. Je li ona to plakala? Njena senka za oči pretvorila se u jezive tamne zareze na njenim obrazima. Spustila je usta na njegova, a on, koji nije poljubio devojkicu otkako se preselio na plažu, osetio je kako mu poznata usijana tečnost struji kostima. Žurka je bila glasna. Gurnula ga je na leđa na hrapav ter-papir, on je gledao uvis u njeno sjajno lice, ona je zadigla suknju, sklonila gaćice na preponama u stranu, a Loto, koji je uvek bio spreman, reagovao na najapstraktnije slike devojaka – otisak ptičjeg stopala u pesku nalik međunožju, kante mleka nalik sisama – nije bio spreman za tako nagao početak. Nije bilo bitno. Gveni ga je ubacila u sebe iako je bila suva. Zatvorio je oči i pomislio na mango, napuklu papaju, voće kiselo, slatko i sočno, i krenuli su, on je zaječao, čitavo njegovo telo postalo je slatko, a Gveni ga je gledala odozgo sa osmehom koji se širio njenim izgrizanim usnama, zatvorila je oči i udaljila se od njega, a što je dalje odlazila, to se Loto više trudio da joj se približi, kao da juri nimfu u šikari. Setio se svojih skrivenih porno-časopisa, okrenuo je na dlanove i kolena, ona mu se nasmejala preko

ramena, a on je zatvorio oči i zabio se u nju, osetio je kako je izvila leđa kao mačka, zario je prste u njenu kosu i tad primetio kako plamenovi palacaju kroz prozor. Ali nije mogao da stane. Prosto nije mogao. Samo se nadao da će kuća izdržati dok ne završi. Veličanstveno, bio je stvoren za ovo. Oko njih svuda pucketanje i žarka vreline nalik sunčevoj, a Gveni je podrhtavala pod njim, i je'n-dva-tri, ispraznio se u nju.

Potom joj je viknuo na uvo da moraju da idu, idu, idu. Nije se upasao, pohitao je do ivice krova, skočio na sago palme ispod. Gveni je dolebdela do njega, suknja joj se podigla kao latice lale. Iskobeljali su se iz grmlja, dok mu je patka landarala iz šlica, a dočekaoh ih je sardoničan aplauz vatrogasaca.

„Svaka čast, Romeo“, rekao je jedan.

„Lanselot“, šapnuo je on.

„A ja sam Don Žuan“, rekao je pandur, stavljajući lisice oko Lotovih zglobova, Gveninih. Vožnja je kratko trajala. Ona nije htela ni da ga pogleda. Nikad je više neće videti.

Čekala ga je ćelija s ve-ce šoljom nalik prljavom trolu u ćošku, a Loto je kopao okolo u potrazi za iverjem koje bi poslužilo kao priručni bodež, cvrčeca sijalica u zoru je konačno prsila u kišu staklića.

Kod kuće. Selino turobno lice, Rejčel spava na Lotovim grudima sisajući palac. Ima tek godinu dana, a već je sva skvrčena od nervoze. Odlučeno je: moraju da ga odvoje od tih delinkvenata. Antoaneta je zatvorila vrata za sobom, krcnula palčevima, podigla telefonsku slušalicu. Kad imaš dovoljno gotovine, možeš da podmažeš gde god treba. Do popodneva, sve je bilo gotovo. Uveče je već ulazio u avion po broskoj dasci za osuđenike. Osvrnuo se za sobom. Seli je držala Rejčel, a obe su cmizdrile. Antoaneta je stajala s rukama na bedrima. Lice joj je bilo iskrivljeno. Od besa, pomislio je. [Pogrešno.]

Vrata su se zatvorila za Lotom, dečakom prokazanim zbog greha.

Nije se sećao putovanja na sever, samo šoka. Ujutro toga dana probudio se na suncu Floride, a iste večeri išao u krevet po sumornoj hladnoći Nju Hempšira. Spavaonica koja miriše na dečja stopala. Bol u stomaku od gladi.

Na večeri te noći u menzi, u čelo ga je pogodilo parče pite od bundeve. Digao je pogled i video da mu se dečaci smeju. Neko je viknuo: *Ajao, sirota Pita od bundeve*. Neko drugi je rekao: *Sirota Pita iz Floride*, na šta je neko treći rekao: *Bundevojebac*, i na to su se najviše smejali, pa su ga tako i prozvali. On, koji je čitavog života hodao na sparini šepureći se kao da je vlasnik svega [bio je vlasnik svega], osećao je kako ramenima pritiska uši dok žuri preko hladne, tvrde zemlje. Bundevojebac, selja za ove momke iz Bostona i Njujorka. Bubuljičav, bez nekadašnje dečačke ljupkosti, previsok, premršav. Južnjak, niža vrsta. Njegovo bogatstvo, koje ga je nekad izdvajalo, bilo je potpuno neugledno među bogatunima.

Probudio se pred zoru i sedeo drhteći na ivici kreveta, gledao sve svetliji prozor. DUM-dum, DUM-dum, udaralo mu je srce. Kafeterija sa hladnim palačinkama i polukuvanim jajima, šetnja preko smrznute zemlje do kapele.

Zvao je svake nedelje u šest po podne, ali Seli nije umela da ćaska, Antoaneta nije išla nikud tih dana i nije imala o čemu da priča sem o svojim televizijskim emisijama, a Rejčel je bila suviše mala da bi sklapala rečenice. Njegov poziv bi se završio za pet minuta. Morao je da prepliva ogromno tamno more do sledećeg poziva. Ništa u Nju Hempširu nije bilo toplo. Čak je i nebo odslikavalo vodozemačku hladnoću. Loto je išao u vrelu kupku pored bazena čim se otvori fiskulturna sala u pet i trideset, da otopi led u kostima. Lebdeo je zamišljajući prijatelje kako se puše na suncu. Da je blizu Gveni, već bi iscrplio sve tipove snošaja za koje je znao, čak i one nekanonizovane.

Samo mu je Čoli pisao, iako se to uglavnom svodilo na viceve na pornografskim razglednicama.

Loto je sanjario o stubovima fiskulturne sale, visokim najmanje petnaest metara. Sve bi okončao jedan skok na glavu u plići kraj bazena. Ne, popeće se na vrh opservatorije, svezaće konopac oko vrata, skoćice. Ne. Provaliće u kotlarnicu, uzeće beli prašak za čišćenje kupatila i ješće ga kao sladoled sve dok mu unutrašnji organi ne pokuljaju na usta kao pena. Element teatralnosti već se primio u njegovom načinu razmišljanja. Nije mu dozvoljeno da se vrati kući za Dan zahvalnosti, za Božić. „Jesam li i dalje kažnjen?“, pitao je. Trudio se da mu glas zvuči muževno, ali ipak je podrhtavao. „Oh, dušo“, rekla je Seli. „Nije to kazna. Tvoja mama želi da imaš bolji život.“ Bolji život? Ovde je bio Bundevojebac; nije čak ni psovao, pa nije mogao ni da se požali na sopstveni nadimak. Svi dečaci su se bavili sportom, tako da je morao da vesla sa osmoricom novajlija, a na dlanovima su mu izbijali plikovi koji su se pretvarali u žuljeve, svoje sopstvene školjke.

Pozvao ga je dekan. Načuo je da nešto muči Lanselota. Ocene su mu savršene; nije glup. Je li nesrećan? Dekanove obrve bile su gusenice koje preko noći pojedu čitavo stablo jabuka. Da, rekao je Loto, nesrećan je. Hm, rekao je dekan. Loto je visok, pametan, bogat. [Beo.] Dečaci poput njega treba da postanu vođe. Možda, nagađao je dekan, ako kupi sapun za lice, možda se uspne koju stepenicu više na lestvici? Zna prijatelja koji može da mu ispiše recept; potražio je beležnicu da zapiše telefon. U otvorenoj fioci, Loto je nazreo poznat mastan odsjaj pištolja. [Gavejnov noćni stočić, kožna futrola.] Lotu je samo to igralo pred očima dok se spoticao kroz naredne dane, taj kratki blesak pištolja, težina koju je gotovo mogao da oseti u rukama.

U februaru, otvorila su se vrata učionice u kojoj su imali čas engleskog i uleteo je žabac u crvenom ogrtaču. Crvoliko lice. Bled sjaj, proređena kosa. Zarazno kikotanje među decom. Čovečuljak je zbacio ogrtač s ramena, napisao „Denton Trešer“ na tabli. Zatvorio je oči i kad ih je otvorio, lice mu je bilo izobličeno od bola, ruke ispružene kao da drže nešto teško.

Zaurajte, zaurajte, zaurajte!, prošaptao je. *O, vi ste svi od kamena!*

*Da imam jezike vaše, vaše oči, ja bih od jada
svod nebeski srušio. Zauvek ona ode.*

*O, ja znam kada je neko mrtav, kada živ;
mrtva je kao zemlja. Dajte mi ogledalo;
pa ako njezin dah tu površinu glatku zamagli i zamuti,
tad ona živi još.¹*

Tišina. Bez podsmeha. Dečaci su ostali mirni.

Osvetlio se dotad nepoznat prostor u Lotu. Tu je ležao odgovor na sve. Možeš da ostaviš sebe po strani, pretvoriš se u nešto što nisi. Možeš da učutkaš najstrašniju stvar na svetu – prostoriju punu dečaka. Loto je bio mutan otkako mu je otac umro. U tom času vratila mu se oštrina.

Čovek je glasno uzdahnuo i ponovo postao svoj. „Vaš nastavnik se razboleo od nečega. Pleritis. Hidropsija? Ja ću ga zamenjivati. Zovem se Denton Trešer. A sad“, rekao je, „kažite mi, šta čitate?“

„Ubiti pticu rugalicu“, prošaptao je Arnold Kabot.

„Bože nas sačuvaj“, rekao je Denton Trešer, uzeo kantu za smeće i prošetao uzduž i popreko između redova, ubacujući u nju njihove džepnjake.

1 Kralj Lir, Vilijam Šekspir; prevod: Branimir Živojinović. (Prim. prev.)